

Reactie NRTO op de subsidieregeling vraagfinanciering, het besluit experiment vraagfinanciering en het besluit experimenten flexibel hoger onderwijs

De NRTO heeft met veel interesse de subsidieregeling vraagfinanciering, het besluit experiment vraagfinanciering en het besluit experimenten flexibel hoger onderwijs gelezen. De NRTO is blij dat de pilots flexibilisering en de experimenten vraagfinanciering nu mogelijk gemaakt worden en de instellingen voor hoger onderwijs kunnen gaan beginnen met de voorbereidingen. Over de inhoud van de subsidieregeling en de besluiten zijn nog wel een aantal vragen en kanttekeningen. Gezien de samenhang die er bestaat tussen de experimenten zijn deze in dit document gebundeld.

Vraagfinanciering

Zeer opvallend in de subsidieregeling vraagfinanciering hoger onderwijs en voor de NRTO nieuw ten opzichte van de intensief besproken eerdere versies van de regeling, is dat in artikel 8 de voorwaarde is opgenomen dat er minimaal 3 bekostigde hogescholen per sector mee moeten doen met het experiment. Ook dient er sprake te zijn van een “representatieve verhouding” tussen deelnemende bekostigde en niet-bekostigde instellingen. Indien dat niet het geval is, gaat het experiment niet door. Dit betekent dat als de bekostigde hogescholen niet flexibel genoeg zijn om aan dit experiment mee te doen, dit experiment ten behoeve van de bevordering van flexibilisering niet door kan gaan. Dit leidt tot een bizarre situatie: De adviescommissie Rinnooy Kan geeft aan dat we als Nederland fors achter blijven op het gebied van Leven Lang Leren omdat er te weinig flexibiliteit is in het hoger onderwijs en dat er snel iets moet gebeuren. De overheid wil dit veranderen en reikt hiervoor de experimenten flexibilisering hoger onderwijs en vraagfinanciering aan. Private hogescholen willen breed meedoen met deze experimenten. Overheid en private opleiders worden nu afhankelijk van het meedoen van bekostigde hogescholen die juist op basis van de analyse van de adviescommissie dringend flexibeler moeten worden. Bekostigde hogescholen kunnen op deze manier experimenten blokkeren die zeer belangrijk zijn voor de toekomst van Nederland. De NRTO kan niet akkoord gaan met deze voorwaarde. Daarnaast is er bijna een jaar onderhandeld met o.a. VNO-NCW, de Vereniging Hogescholen en de NRTO over de voorwaarden van de experimenten. De uitkomst van deze onderhandeling is vastgelegd in diverse documenten en ook gecommuniceerd naar de Kamer. De overheid kan dan niet na afronding van deze onderhandeling zulke cruciale extra voorwaarden toevoegen.

Naast de subsidie voor de experimenten flexibilisering en de bekostiging via de vouchers, krijgen de bekostigde instellingen in het experiment vraagfinanciering, zonder verdere voorwaarden, per opleiding €100.000,- opstartsubsidie. Deze is bedoeld om de opstartkosten te vergoeden en wordt niet terug gevorderd als het experiment niet doorgaat. De niet-bekostigde instellingen zouden deze kosten niet hebben en worden daarom buiten deze extra subsidie gesloten. Naast dat ook de niet-bekostigde instellingen extra opstartkosten moeten maken, wordt hiermee een opnieuw een ongelijk speelveld gecreëerd. Daarbij zullen de bekostigde hogescholen ook nog worden gestimuleerd om met kleine opleidingen mee te doen, wat niet ten goede komt van het experiment. Omdat er ook geen verdere voorwaarden zijn gesteld worden deze bekostigde instellingen ook niet gestimuleerd om het experiment door te zetten. Zoals al eerder gemeld kan de NRTO ook met deze voorwaarde niet akkoord gaan.

Om de bekostigde instellingen te stimuleren om niet alleen met een kleine opleiding maar ook met grotere opleidingen met meer studenten mee te doen in het experiment vraagfinanciering, zou het ministerie bij de toewijzing van de subsidie flexibilisering rekening moeten houden met het aantal studenten waarmee de bekostigde instelling mee doet in het experiment vraagfinanciering. Op die manier wordt voorkomen dat instellingen alleen met een kleine hoeveelheid studenten meedoen met het experiment vraagfinanciering om meer kans te maken op de subsidie voor het experiment flexibilisering.

De beoordelingscriteria bij de regelingen

Uit de subsidieregelingen en besluiten experimenten vraagfinanciering en flexibilisering wordt nog steeds niet duidelijk wat de precieze beoordelingscriteria zijn terwijl de aanvragen van de onderwijsinstellingen wel aan criteria worden getoetst. Begrippen als “flexibilisering” worden niet concreet gedefinieerd. Hoe weten de onderwijsinstellingen nu waaraan hun aanvraag moet voldoen en waarop ze afgewezen kunnen worden? Er moet voorkomen worden dat instellingen een ander begrip van bijvoorbeeld flexibilisering hanteren dan OCW en daarop worden afgewezen.

Daar waar begrippen niet duidelijk zijn, is de vraag hoe de score tot stand gaat komen en hoe de regeling borgt dat er sprake is van een zorgvuldige weging waarbij iedere aanvraag op dezelfde wijze wordt gescoord en beoordeeld.

Adviescommissie subsidieregeling flexibilisering

De aanvragen voor de subsidieregeling flexibilisering worden door een onafhankelijke adviescommissie beoordeeld. Maar uit wie deze commissie bestaat is ook nog niet duidelijk. Hier moet op korte termijn duidelijkheid over komen waarbij kennis van privaat hoger onderwijs (die immers al veel meer ervaring heeft met flexibilisering) een voorwaarde is.

De aanvraagprocedures

Het wordt gestimuleerd dat instellingen met meerdere experimenten mee doen. Echter, indien een instelling met meerdere experimenten mee wil doen, dan loopt deze instelling tegen een aantal praktische zaken aan. Zo is het accreditatiekader voor een onvolledige opleiding pas op 1 juli 2016 bekend, terwijl de aanvraag voor het experiment leeruitkomsten voor 15 juli 2016 ingediend moet worden. Voor deze aanvraag moet inzichtelijk gemaakt worden hoe de opleiding moet worden vormgegeven, hiervoor is bij een onvolledige opleiding het accreditatiekader noodzakelijk.

De instelling heeft in dit tijdspad maar 2 weken de tijd heeft om de aanvraag voor het experiment leeruitkomsten in orde te maken. Dit is tekort, daarom verzoekt de NRTO de NVAO om het accreditatiekader veel eerder bekend te maken. Ook is het nog niet duidelijk hoe lang de NVAO de tijd heeft om een tot een advies te komen bij een aanvraag experiment accreditatie. Dit is belangrijk voor de planning van de instellingen die zij uiterlijk 15 oktober 2015 moeten indienen en moet daarom ook voor die tijd bekend zijn.

De duur van de experimenten

De duur van de experimenten flexibilisering is t/m 30 juni 2022. Waarom niet tot het einde van het studiejaar? En waarom niet ook t/m 31 augustus 2024, dezelfde looptijd als bij het experiment vraagfinanciering? Dit betekent dat als het experiment leeruitkomsten wegens onvoldoende succes wordt stopgezet, dit grote gevolgen kan hebben voor de studenten die een opleiding volgen die ook in het experiment vraagfinanciering mee doet. De opleiding zou dan weer naar de oude situatie

moeten worden omgeschreven wat onduidelijkheid voor de student en grote administratieve lasten voor de instelling met zich mee brengt. Het zou daarom voor iedereen duidelijkheid brengen als alle experimenten door zouden kunnen lopen t/m 31 augustus 2024.

De administratieve lasten

In een vragenronde gebundeld in een Q&A lijst zijn diverse voorstellen gedaan om de administratieve lasten te beperken zoals het synchroniseren van rapportages. NRTO verzoekt het ministerie hier goed naar te kijken.

Monitor

De resultaten van de experimenten zullen worden gemonitord. Het doel van de experimenten is o.a. om een hogere deelname en diplomering in het hoger beroepsonderwijs bewerkstelligen. Een toename op zich zegt nog niet zo veel, het gaat erom uiteindelijk de afweging te maken of de systematiek van vraagfinanciering leidt tot een betere situatie dan het huidige beleid, waarbij succesvolle deelname aan diplomagerichte trajecten de bovenhand zal moeten voeren boven het deelnemen aan losse cursussen. Eerder hebben we u daarom geadviseerd om een duidelijk onderscheid te maken tussen studenten die zich meteen inschrijven voor een volledige bacheloropleiding en studenten die zich inschrijven voor een module. Je maakt het mogelijk dat mensen voor 30 EC een voucher krijgen zonder dat ze zich voor de gehele opleiding inschrijven maar als dat gebeurt dan kan het niet zo zijn dat het experiment als mislukt wordt beschouwd.

Het experiment vraagfinanciering duurt tot en met 31 augustus 2024. Dat is vanaf het begin van het experiment 8 jaar. Studenten krijgen 10 jaar om hun diploma te behalen. Hoe wil het ministerie studenten die tussen de 8 en 10 jaar na startdatum hun diploma zullen behalen, en dus succesvol meedoen met het experiment, meenemen in de resultaten? En is er binnen de monitor ruimte om eventuele andere neveneffecten te kunnen meten?

Tot slot

De NRTO zet zich al jaren in voor de kwaliteit van het private onderwijs. Vanuit die rol overleggen we graag met het ministerie van OCW over een aanpassing van de huidige voorstellen. Wij zijn er van overtuigd dat we met elkaar goede experimenten kunnen neerzetten en met de expertise van het privaat onderwijs het hoger onderwijs in Nederland flexibeler kunnen maken. Dan moeten we daarin wel gestimuleerd worden in een gelijk speelveld en niet beperkt worden door beperkende maatregelen dan wel marktverstorende maatregelen.